

Petru GHEȚOI

REGATUL CELOR PATRU CRAI

Povestea anotimpurilor

MINIENCICLOPEDIE

Istoria zilelor săptămânii
De unde vin denumirile lunilor
Denumirile populare ale lunilor
Ce este Solstițiu și Echinocțiu
Curiozități

PRIMĂVARA

Legende, poezii, ghicitori, proverbe.

SFINTELE SĂRBĂTORI DE PAȘTI

VARA

Legende, obiceiuri, istorii hazlii, poezii, ghicitori, proverbe.

TOAMNA

Legende, poezii, povestiri, ghicitori, proverbe.

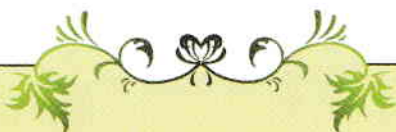
IARNA

Legende, poezii, ghicitori,
proverbe, tradiții, colinde, urături.

CRĂCIUNUL

CE VA FI... OARE?

NIMIC NU ESTE MAI FRUMOS
DECÂT CELE PATRU CRĂIESE - ANOTIMPURILE

CUPRINS:

Regatul celor patru crai.....	2
*Craiul Zăpezilor.....	4
**Craiul Ghiocel.....	6
***Craiul Focului.....	8
****Craiul de Aur.....	11
Minienciclopedie	12
Primăvara.....	15
Legenda mărtişorului.....	16
Legenda babei Dochia.....	17
O zi de primăvară.....	18
Sfintele sărbători de Paşti.....	20
Hristos a înviat	21
Ghicitori pe timp de primăvară	22
Proverbe și zicători despre primăvară.....	23
Vara / De ce oare? / O călătorie la mare	25
Amicii mei.....	27
Obiceiul paparudelor	28
La bunici.....	29
Ghicitori pe timp de vară	32
Proverbe și zicători despre vară.....	33
Toamna / A venit toamna	35
O tradiție frumoasă de toamnă.....	37
Spaima găinilor.....	38
Ghicitori pe timp de toamnă.....	40
Proverbe și zicători despre toamnă	41
Iarna / Prima zăpadă	43
Iarna	44
Cioara albă.....	45
Frigurosul	46
Viscolul / Gerul.....	47
Moș Crăciun	48
O, brad frumos	49
Colindele / Astăzi s-a născut Hristos / Trei păstori	50
Umblatul cu Steaua / Steaua sus răsare	51
Florile dalbe	52
Deschide ușa, creștine.....	53
Urătorii / Plugușorul.....	54
Mersul cu capra / Jocul caprei.....	56
Cu semănatul.....	58
Cu sorcova.....	59
Ghicitori pe timp de iarnă	60
Proverbe și zicători despre iarnă	61
Ce va fi... oare?.....	62
Nimic nu este mai frumos decât cele patru crăieșe – anotimpurile.....	63

REGATUL CELOR PATRU CRAI

Povestea anotimpurilor

A

fost odată, demult-demult, un regat cu oameni gospodari peste care domnea un împărat bătrân de tot, pe nume Anu. Un împărat vrednic de împărăția sa, cu lipici la omul de rând, harnic ca o furnicuță și iute ca focul dorului, mai având pe lângă toate acestea și o calitate pe care nimeni nu i-o putea lua – înțelepciunea. Și se întindea acea împărăție cât nu cuprindeai cu ochii, până dincolo de crestele munților. Era un ținut foarte bogat, iar oamenii locului se mândreau cu pământul de sub picioare și se mulțumeau cu grija pe care le-o purta domnitorul. Dar iată că într-o zi împăratul simți că nu mai poate domni, povara anilor îl apăsa rău, devenind tot mai neputincios. Într-o zi împăratul chemă pe cei patru feciori ai săi și le porunci să domnească ei în locul lui. S-a gândit mult cum să facă să nu apară neînțelegeri între frați și hotărî așa: cei patru frați vor domni pe rând. Feciorul mai mare să-și ia numele de Craiul Zăpezilor, fiind cel mai priceput la vânătoare pe timp de zăpadă; să se facă trei luni de iarnă, în care să domnească el. Feciorul mai mic, cu numele de Craiul Ghiocel, primi sub stăpânire trei luni de primăvară. Fiului numit Craiul Focului îi încredință trei luni de vară, iar celui cu numele Craiul de Aur – trei luni de toamnă.

Dacă nu știți, să vă spun că până atunci timpul nu era statornic și nu avea nicio regulă: când era frig, când era cald, vântul bătea neconținut, dar pentru oameni nu era cu supărare, fiindcă așa a fost de când lumea.

Însă odată cu domnia celor patru frați, timpul începu să aibă rânduiala sa, iar bătrânul împărat Anu i-a tot vegheat neconținut de acolo, din înaltul cerului, ca să vadă cum le mai merg treburile. Și oamenilor li s-a potrivit rânduiala nouă și îl laudă și acum pe bătrânul împărat pentru ordinea stabilită: a apărut timpul de semănat și timpul de strâns roada, timpul cu zăpadă și timpul cu ploi, și, bineînțeles, timpul zilelor mai călduroase.

Cei patru crai, moștenind înțelepciunea bătrânului împărat, domnesc peste aceste locuri de mult-mult timp, cu mare dăruire de sine, nu se lasă mult așteptați când le vine rândul să dirijeze mersul lucrurilor și oamenii îi așteaptă cu mare drag. După ce se încheie domnia celor patru se face mare tăraș, chiar și până în zilele noastre, oamenii chefuiesc și sărbătoresc cu fast sfârșitul anului – perioadă denumită așa în numele marelui domnitor Anu. Câteodată se mai întâmplă să mai cadă zăpadă în mijloc de primăvară sau chiar vară, ca urmare a neînțelegerilor dintre frați, de aceea toată lumea, în noaptea dintre ani, le urează celor patru crai bună înțelegere și belșug în tot ce fac, mulțumindu-le pentru anul care s-a trecut cu bine.

CRAIUL ZĂPEZILOR

Cum vă spuneam, Craiul Zăpezilor era fiul cel mai mare al împăratului. Foarte mult îi plăceau zilele cu zăpadă; se îmbrăca în haine albe și se făcea nevăzut printre nămeți.

Într-o zi porni la vânătoare. Își luă doar arcul și tolba cu săgeți. Era nerăbdător. Deși erau primele zile de domnie, adică era început de *undrea* (adică, pe a noastră – *decembrie*), timpul se potrivea geros și mai cădeau alene câțiva fulgi de nea. Se roteau și săltau în sus de parcă se alintau, fiind primii din acea iarnă. Deși vânatul era la tot pasul, nu era ceea ce căuta craiul. Respira de nu se putea satura de aerul proaspăt, de aroma crengilor de salcie, adormite pe timp de iarnă, de mirosul frunzelor uscate ce foșneau timid sub picioare. „Iarna, a venit iarna! Ce poate fi mai frumos și mai plăcut?!” se gândea craiul, admirând în depărtare colinele acoperite cu păduri de salcâm.

Și deodată, în liniștea amorțită ce cuprinse tot ținutul, a apărut o căprioară foarte grațioasă. Pășea mândră, cu capul sus, dar foarte atentă. De parcă mergea pe un câmp cu flori și nu voia să calce vreuna. Nu se temea de vânător, ci dimpotrivă, veni la el îndată ce îl zări. Și așa făceau toate dobitoacele pe care le întâlnea în cale. Doar el, Craiul Zăpezilor, le înțelegea graiul, doar el le putea mângâia fără ca acestea să se sperie, doar el le cunoștea toate necazurile și toate bucuriile.

Odată, pe la mijloc de *gerar* (noi îi spunem – *ianuarie*), se așternuse peste noapte o zăpadă foarte frumoasă și puhavă. Craiul se grăbi să facă o plimbare prin Pădurea Domnească, să vadă mai bine frumusețea locului. Când, deodată, constată în pădure o liniște suspectă, iar dobitoacele nu mai ieșeau să-l întâmpine cum o făceau până acum. Doar un iepuraș, tremurând de spaimă, ieși din ascunzișul

său ca să-i povestească craiului ce au pățit vietățile locului. Atunci a aflat Craiul Zăpezilor că pe pământ a poposit o urâțenie nemaivăzută. Pe oricine întâlnea în cale îl sfâșia și-l devora fără milă. Auzise craiul de la străbunicul său despre niște strașnice fiare, venite de pe tărâmul de dincolo, dar să vadă... nu văzuse. Străbunicul craiului spunea că se deschide Pământul o dată la 200 de ani, ca să poată respira pe dinăuntru, și iată atunci fiarele pot trece poarta timpului nestingherite.

Căzu pe gânduri craiul și nu dormi toată noaptea, căutând o soluție. Spre dimineață își aminti de cuvintele bătrânului Anu: când i-a binecuvântat pe toți patru la domnie le-a spus că doar împreună, unindu-și puterile, ar putea să învingă orice rău de pe Pământ. Craiul a sărit ca fript. Dimineață, frații se întâlniră pe Muntele Sacru, un munte cu pietre care cresc (numite de localnici *trovanți*). Acolo era locul unde se duceau după sfat de fiecare dată când erau în căutarea unei soluții. Bătrânul Anu numea locul „La sfat cu pietrele”, fiind convins că pietrele îi ajută pe toți acei care le cer ajutorul. Întâlnirea celor patru crai în locurile sacre putea aduce mari stricăciuni, de aceea se făcu totul în taină – de altfel, în zile obișnuite aveau voie să meargă într-acolo doar câte unul. Așadar, cei patru crai au intrat în mijlocul unui labirint sofisticat de pietre, s-au apucat de mâini și au urlat odată cât îi ținu gura, spre cer. Și atunci, deasupra capetelor lor porni un vârtej ce se

înălța spre cer, devenind tot mai mare și mai mare. La un moment dat, în acel vârtej s-a văzut o fiară uriașă, care șuera ca un șarpe și care s-a prăbușit la pământ și a dispărut de parcă nici n-a fost vreodată. Și se făcu liniște ca după o furtună mare.

În felul acesta a fost salvat țărâmul nostru de fiare strașnice, iar Craiul Zăpezilor a fost ridicat în slăvi de oameni pentru vitejia și agerimea minții lui.

CRAIUL GHIOCEL

Cum se sfârșesc cele trei luni de iarnă, conducerea regatului trece la fiul cel mai mic al bătrânului împărat Anu, la Craiul Ghiocel. Anume el a fost binecuvântat pentru această perioadă de timp – trei luni de primăvară. Trei luni de reînviere a naturii, trei luni de trezire de la somnul de iarnă, de floricele gingașe, de găzulițe și fluturași firavi. Craiul Ghiocel începe a domni îndată ce se termină iarna, însă fratele său mai mare nu pleacă imediat la odihnă, îi mai stă la îndemână ceva timp, gata să-l ajute, deoarece crivățul continuă să mai facă ravagii pe alocuri: șuieră prin hornuri, sperind copiii, vâjâie pe la ferestre, dar când se arată Craiul Zăpezilor, crivățul, de rușine, nu știe unde să se ascundă. Găsește câte o crăpătură în vreun perete, se vâără acolo și nu-l mai vezi până la iarna viitoare.